

Voortgang op de doorontwikkeling van de lijst aanbevolen standaarden

Vergadering:	Forum Standaardisatie 27 september 2023
Agendapunt:	3E
Documentnummer:	FS-20230927.3E
Aan:	Forum Standaardisatie
Van:	Bureau Forum Standaardisatie
Bijlagen:	geen

Deze notitie rapporteert over de voortgang op de acties voor de doorontwikkeling van de lijst aanbevolen standaarden. Het Forum Standaardisatie vroeg hier in de vergadering van juni 2023 om.

In de vergadering van het Forum Standaardisatie van 20 april 2022 presenteerde Paul Dam van Lex Digitalis de conclusies van zijn [onderzoek naar de doorontwikkeling van de lijsten](#) open standaarden. Hieruit kwam een aantal adviezen voort. Het Forum Standaardisatie vroeg BFS om deze adviezen op te volgen en te implementeren. Deze notitie geeft de stand van zaken per advies.

Doelmatiger indeling van de lijsten

Het Forum Standaardisatie stelde in de [vergadering van 28 september 2022](#) een nieuwe indeling van de standaarden op de lijst vast. BFS voerde deze nieuwe indeling eind 2022 door op de website van het Forum Standaardisatie.

De voormalige indeling groepeerde de standaarden voornamelijk naar technische functionaliteit. De [nieuwe indeling](#) sluit beter aan bij de digitalisering volgens maatschappelijke waarden, en laat beter zien aan welke waarden de standaarden bijdragen. Zo heet de voormalige groep 'Documentstandaarden' nu 'Openbaar en toegankelijk'.

Daarnaast kijkt BFS nog naar alternatieve indelingen gericht op specifieke doelgroepen zoals architecten en inkopers. Deze alternatieve indelingen komen dan naast, niet in plaats van de nieuwe indeling op de website.

'Andersoortige standaarden' op de lijst aanbevolen standaarden

Op advies van de Stuurgroep Open Standaarden toetst BFS [MANRS](#) en [NL Design System](#) als *proof of concept* voor opname op de lijst aanbevolen standaarden. Zowel MANRS als NL Design System hebben als *best practices* grote relevantie voor de digitale overheid, maar zijn geen gegevensuitwisselingsstandaarden en verschillen daarmee van de overige standaarden op de lijst aanbevolen standaarden.

Tijdens de procedures toetst BFS of de bestaande [procedure en criteria](#) op voor 'andersoortige standaarden' kunnen worden toegepast, en brengt knelpunten en nodige aanpassingen in kaart. In de eerste helft van 2024 verwacht BFS de resultaten van het *proof of concept* aan het Forum Standaardisatie ter bespreking te kunnen voorleggen.

Als het Forum Standaardisatie het *proof of concept* positief beoordeelt, dan kan worden overwogen om principes en *best practices* zoals [BOMOS, Common Ground, ICO Wizzard, Secure Software Development](#) en [FAIR data principes](#) in procedure te nemen voor opname op de lijst aanbevolen standaarden.

Actief onderhoud op de lijst aanbevolen standaarden

In de vergadering van 8 februari 2023 stelde het Forum Standaardisatie de [lijst standaarden](#) vast die in aanmerking komen voor verwijdering van de lijst aanbevolen standaarden. Deze lijst kwam tot stand na bespreking door de Stuurgroep Open Standaarden en een schriftelijke commentaarronde onder de leden van het Forum Standaardisatie.

Voor de verwijdering van deze geïdentificeerde standaarden volgt BFS de reguliere [toetsingsprocedure](#), bestaande uit een expertonderzoek en een openbare consultatie, gevolgd door een Forumadvies. Het expertonderzoek vond plaats op 31 augustus, de openbare consultatie volgt in het najaar 2023. Het Forumadvies staat gepland voor de Forum Standaardisatie-vergadering van 28 februari 2024.

Gangbare standaarden minder op de voorgrond

In de vergadering van 20 april 2022 gaf het Forum Standaardisatie opdracht aan BFS om gangbare standaarden op de lijst aanbevolen standaarden minder op de voorgrond te laten treden. Gangbare standaarden zijn standaarden die voor hun toepassingsgebied de vanzelfsprekende keuze zijn, of al een zeer brede adoptie hebben. Leden van het Forum Standaardisatie vrezen dat het nadrukkelijk aanbevelen van gangbare standaarden van invloed kan zijn op de effectiviteit van de lijst als geheel.

BFS heeft de volgende standaarden geïdentificeerd die als 'gangbaar' kunnen worden aangemerkt op de lijst aanbevolen standaarden (in alfabetische volgorde): AES, ASN.1, CSS, CSV, FTP, HTML, iCalendar, IPSEC, NNTP, NTP, RTP, SMTP, SQL, SVG, TCP/IP, UDP, URI/IRI

en X.509. Om deze gangbare standaarden op de lijst aanbevolen standaarden minder prominent te maken, implementeert BFS twee acties:

- Korte termijn (2023): voor het einde van het jaar gaat BFS deze standaarden in het [Registratie Open Standaarden Systeem \(ROSS\)](#) en het [Forum Standaardisatie Kennismodel \(FSKM\)](#) labelen als 'gangbaar'. De leden van het Forum Standaardisatie kunnen hier dan feedback op geven.
- Langere termijn (2024): vernieuwing van de weergave van de lijst open standaarden op de website van Forum Standaardisatie om de extra mogelijkheden die het Forum Standaardisatie Kennismodel biedt, te benutten voor de website. Hier hoort ook bij het minder prominent online weergeven van gangbare standaarden. BFS introduceert het label 'gangbaar' in het [kennismodel](#) dat is ontwikkeld om [standaarden te registreren](#) en de informatievoorziening van NORA en Forum Standaardisatie met linked data te koppelen.

Maatschappelijk belang van standaarden duidelijker maken

Om de open standaarden op de lijst van het Forum Standaardisatie duidelijker te koppelen aan maatschappelijke waarden, heeft BFS verschillende acties ondernomen:

1. De nieuwe [indeling en presentatie](#) van de lijst verplichte en aanbevolen standaarden sluit beter aan bij de maatschappelijke waarden genoemd in de [werkagenda waardengedreven digitalisering](#).
2. Elke standaard op de lijst heeft een korte samenvatting gekregen die het belang van de standaard in een paar regels in 'gewone mensentaal' uitlegt. Zie voor een voorbeeld de samenvatting van de standaard [SKOS](#).
3. BFS publiceert van alle standaarden op de 'pas toe of leg uit'-lijst video's die het maatschappelijk belang van de standaard onderstrepen. Tot nu toe heeft BFS al video's gemaakt over [SKOS](#), [NLCIUS](#), [REST-API standaarden](#), en [publicatiestandaarden](#). Daarnaast zijn er video's over [internet.nl](#), [pdfchecker.nl](#), [kiezen voor open standaarden bij inkoop](#), [het aanmelden van standaarden](#) en het [algemeen belang van open standaarden](#) voor de digitale samenleving en overheid.
4. Het werkplan van Bureau Forum Standaardisatie beschrijft nu nadrukkelijk hoe iedere actie bijdraagt aan een maatschappelijke waarde.
5. BFS publiceert de informatie over standaarden op de lijst van het Forum Standaardisatie machine-leesbaar als [linked open data](#) in samenwerking met NORA online. Hergebruik van de informatie over standaarden bevordert de zichtbaarheid van de standaarden (meer toegang en openbaarheid) en draagt bij aan stimuleren van de adoptie. Dankzij de samenwerking met NORA online wordt de relatie van de standaarden op de lijst van het Forum Standaardisatie met architectuur en andere standaarden (wettelijk verplichte standaarden, sectorale standaarden, standaarden in de Softwarecatalogus) voor de buitenwereld beter vindbaar en inzichtelijker.